

land Djurgården en op de aanlegplaatsen van de boten naar de scheren. Het sierlijke Jugendstilgebouw van het koninklijk theater met veel goud en marmer, Dramaten, de markthal Östermalms saluhall en de chique designboetieks in de omliggende straten leveren een bijdrage tot het voorname imago van Östermalm.

Södermalm ► B-K 7/8

Ten zuiden van Slussen verheffen zich de hoge steile klippen van Södermalm, een van de grootste eilanden van de stad. Het centrale plein is de dag en nacht drukke Medborgarplatsen met bioscopen, clubs en de markthal Söderhallarna. Daarnaast rijst, als symbool van de moderne bouwkunst in de late 20e eeuw, de 86 m hoge Södertorn op, omgeven door moderne sociale woningbouw. In de wijk ten zuiden van de Folkungagatan heeft de jonge onconventionele scene van SoFo zich geseteld met bars en winkels. Ten zuiden van het eiland Södermalm herkent u de markante witte Globen. Vanuit de Sky-Viewgondels aan dit grootste bolvormige gebouw ter wereld heeft u een fantastisch uitzicht.

Kungsholmen, Långholmen

► A-E 4-7

Ten westen van Norrmalm met het hoofdstation en het zwarte glazen Waterfrontcomplex spreidt zich **Kungsholmen** uit, met aantrekkelijke woonwijken, afgewisseld door parken en plantsoenen. Het stadhuis, Stadshuset, hét herkenningspunt van Stockholm, markeert de oostelijke punt van het eiland. Een mooi uitzicht op de stad biedt behalve de stadhuistoren ook de brug Västerbron, die naar **Långholmen** voert, ooit gevangeneiland en thans groene oase met zwemlocaties in de nabijheid van de binnenstad.

Djurgården ► G-K 5-7

Södra Djurgården en ten noorden hiervan aangrenzende gebieden als Ladugårdsgärdet, Norra Djurgården en Haga, zijn als *nationalstadspark* beschermd. Beroemde musea, zoals het Vasamuseet en Nordiska Museet, Jugendstilvilla's als die van de schilderprins Eugen, Waldemarsudde, het openluchtmuseum Skansen, het pretpark Gröna Lunds Tivoli evenals talrijke uitspanningen, hebben hier alle een plaatsje naast veel ongerepte natuur.

De ontstaansplek van Stockholm: Riddarholmen, daarachter het eiland Stadsholmen met het slot

4 Herkenningpunt aan het water – het stadhuis van Stockholm

Kaart: ► D/E 6

Vervoer: T-Rådhuset, Bus 3, 40, 62, 69 naar Stadshuset

Het stadhuis van Stockholm bevindt zich op de oostpunt van het eiland Kungsholmen – hier wordt de Zweedse hoofdstad geregeerd, hier vergadert de gemeenteraad. Het Stadshuset siert als herkenningpunt van Stockholm ansichtkaarten en allerlei soorten souvenirs – onovertroffen is de bijzondere architectuur en de prachtige ligging aan het water te midden van de veertien eilanden, die het centrum van de stad vormen.

De bouwtijd (1911-1923) en de kosten (18 in plaats van 6 miljoen kronen) van het stadhuis van Stockholm, **Stadshuset** ¹, overstegen alle verwachtingen. Maar het is de moeite waard geweest, want het bouwkundige meesterwerk, een kruising tussen de nationaal-romantische en moderne stijlen, een ontwerp van architect Ragnar Östberg,

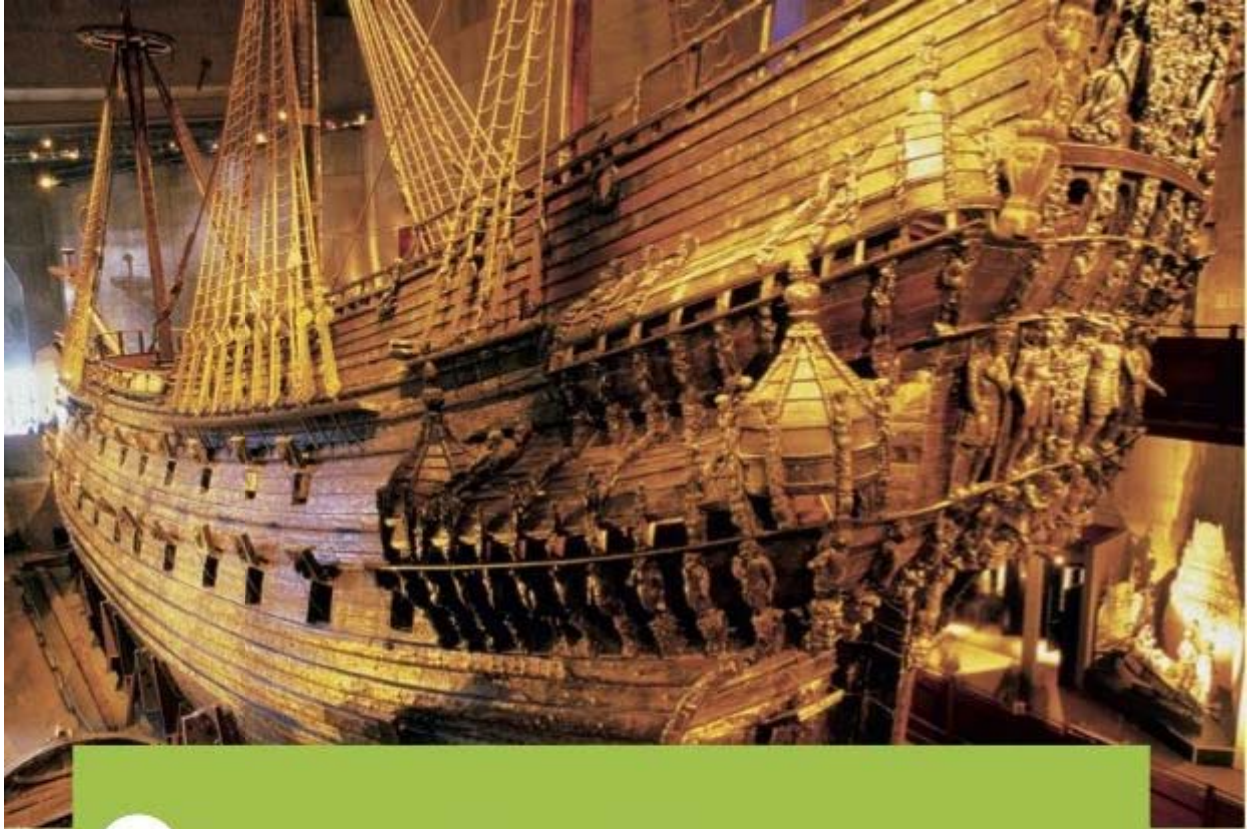
werd hét herkenningpunt en symbool van Stockholm. Het uit maar liefst 8 miljoen bakstenen opgetrokken gebouw herinnert met zijn door zuilen omgeven binnenhof aan een Italiaans renaissancepaleis.

Raadzaal

In de Rådssalen vergadert de gemeenteraad. De houtconstructie van het 19 m hoge plafond roept Vikingromantiek op met geschilderde taferelen uit de stads-geschiedenis – of ze de 101 raadsleden tijdens saaie vergaderingen tot dagdromen aanzetten, is niet bekend.

Toneel van het Nobelgala

Jaarlijks op 10 december, de sterfdag van de in 1896 overleden wetenschapper en ondernemer Alfred Nobel, staat hij weer in de schijnwerpers in de blauwe Zaal, Blå Hallen, die helemaal niet blauw is – de ruwe bakstenen wand werd zo mooi gevonden dat

8 Schepen en lotgevallen – Vasamuseet

Kaart: ► G/H 5/6

Vervoer: Bus 44, Tram, Djurgårdenveer

Krakende scheepsplanken, teerlucht en golvingen staan u te wachten bij de Vasa, het in 1628 gezonken koninklijke vlaggenschip met een eigen museum aan het water. De spectaculaire berging, de verbazingwekkende vondsten, het leven op een slagschip in de 17e eeuw en de oorzaken van de ondergang vormen het thema van deze zeldzame tentoonstelling.

De scheepsramp en de oorzaken ervan

In haar tijd was de Vasa de trots van de Zweedse marine – het grootste schip van de Oostzee, misschien zelfs van de wereld, een bijzonder prestigeproject van koning Gustav II Adolf, die later ingreep in de Dertigjarige Oorlog. Een groot oorlogsschip zoals dit, een vlaggenschip, had veel weg van een drijvende burcht. Het bood plaats aan meer dan 400 opvarenden, me-

rendeels soldaten. De Vasa was uitgerust met 64 bronzen kanonnen, andere soorten geschut en tonnen munitie. Tot het jaar 1628 waren voor het schip 1000 eiken gekapt; het werk op de werf duurde drie jaar. De tewaterlating op 10 augustus moest een groot feest worden.

Maar nadat de zeilen aan de tot meer dan 50 m hoge masten waren bevestigd, kapseisde de Vasa met circa 100 bemanningsleden aan boord bij een zwakke wind. Het schip verging aldus tijdens zijn eerste tocht, waarbij ongeveer 50 opvarenden verdronken. De kapitein werd ingerekend en er volgde een diepgaand onderzoek naar de oorzaken.

De kapitein bleek al snel onschuldig te zijn. Vermoedelijk bracht de disbalans tussen de opbouw met de overdadige versiering en de romp het schip in de fatale positie, die het zelfs bij een zwakke zijwind liet omslaan.

Prachtig qua kleur en vorm – Zweeds glasdesign

Koninklijke souvenirs – Slottsboden: ■ kaart 2, F 6, zie blz. 33.

Hoogwaardig traditioneel – Svensk Hemslojd: ■ F 4, Norrlandsgatan 20, Östermalm, www.svenskhemslojd.com, T-Östermalmstorg, uitgang Stureplan, bus 2, 43,, ma.-vr. 10-18, za. 11-16 uur (juli za. 10-14 uur). Officieel verkooppunt van de vereniging Svensk Hemslojd, die de traditionele volkskunst bevordert. De winkel verkoopt hoogwaardige handgemaakte producten uit alle delen van

het land, van Lapland tot Zuid-Zweden. Het accent ligt op producten van linnen of wol. Betaalbare praktische cadeau-tjes, die het etiket 'made in Sweden' verdienen.

Design en kunstnijverheid

Eersteklas design – Asplund: ■ G 4, zie blz. 47.

Glas en keramiek – blås & knåda: ■ E 7, zie blz. 62.